

Zborový list

POPRADESKÝCH EVANJELIKOV

číslo VI / 2009

NOVEMBER - DECEMBER

ADVENTNÉ OČAKÁVANIE

„Na Pána čaká moja duša...“ Ž 130,6

Nepotrvá dlho a my vstúpime do obdobia adventu. Advent je obdobie, kedy si so zvláštnym dôrazom pripomíname Boží príchod k nám. Sprítomňujeme si chvíle, keď v betlehemskej dieťaťi vstúpil Boh v ľudskom tele do našich dejín. Prišiel ako bezbranné dieťa, ktoré prináša radosť a lásku. Keď hľadáme na Neho, spoznávame v ňom, aký je Boh – On je láska, ktorá sa obetuje za nás.

Ale advent je aj obdobie, kedy si pripomíname, že betlehemskej dieťaťi vyrástlo a stalo sa naším Pánom a Spasiteľom. Pán Ježiš Kristus zomrel za nás, ale Boh Ho vzkriesil z mŕtvych a On vstúpil k svojmu Otcovi. Vo viere všeobecnej kresťanskej vyznávame, že oslávený Pán „sedí na pravici Boha Otca všemohúceho, odkiaľ príde súdiť živých i mŕtvych“. Advent, to je aj očakávanie druhého príchodu Pána Ježiša Krista, ktorý bude spravodlivo súdiť každého človeka. A my chceme byť na toto stretnutie pripravení.

A preto využijeme aj tohtoročný advent, aby sme nielen my prechádzali adventom, ale aby advent svojou zvesťou prechádzal cez nás, prinášal nám radosť z Božej blízkosti, prečisťoval nás a posilňoval v nádeji na večný život.

Dr. Libor Bednár, zborový farár

Zborový list popradských evanjelikov. Pre vnútornú potrebu Evanjelického augsburského vyznania cirkevného zboru v Poprade, Námestie sv. Egídia 8/17, tel. farský úrad: 789 587 2. Zodpovedný redaktor: Dr. Libor Bednár - zborový farár, e-mail: ecavpp@stonline.sk, jazyková úprava: Zuzana Valeková, spolupráca: Ing. Zuzana Hybenová a Stanislav Račko. Ilustrácie: Martin Gallo. Grafická úprava: Samuel Bednár. Vydávanie zborového listu môžete podporiť milodarom. Ďakujeme.

Zuzana Valeková

Drahý Otče, ďakujeme Ti z celého srdca za Tvoje slovo, ten vzácny prameň živej vody, z ktorého sa smieme kedykoľvek napiť, aby sme mohli žiť.

Nauč nás prijímať Tvoje slová, zachovať v mysli Tvoje prikázania, nachýliť svoje ucho k Tvojej múdrosti a srdce nakloniť k rozvahe, hľadať to všetko ako striebro a zlato, ako skryté poklady, aby sme pochopili bázeň pred Hospodinom a našli poznanie Boha.

Posväť nás, pokorne prosíme, v pravde Tvojho slova, aby zostávalo v nás a pri nás a v moci Ducha Božieho nás premieňalo. Aby sme sa smeli

Tvojmu Synovi a nášmu Pánovi stále viac a viac podobať v krotkosti, pokore, nesení kríža a bremien, v dobrotivosti, milosrdenstve, zaujme o iných, nasledovaní, odovzdanosti a poslušnosti pred Tvojou tvarou, Bože. Aby sme sa od Neho nielen učili, ale i naučili milovať a odpúšťať. Aby sme tak smeli žiť v jednote s Tebou Otče, Tvojim Synom a Duchom Svätým, a potom i v jednote medzi sebou navzájom v našich rodinách pokrvných, ale i tých duchovných, v cirkvi i národe.

Zmiluj sa nad nami, Otče, a vypočuj nás, prosíme, keď v mene Tvojho Syna, Pána Ježiša ku Tebe voláme. Amen. ■

K LUTHEROVEJ DEKÁDE 2008 – 2017

*Štefan Kiss, Výbor misie ECAV
Publikované na www.ecav.sk*

Na roky 2008 – 2017 vo Wittenbergu vyhlásili tzv. Lutherovu dekádu, ktorá má pripomínať blížiacu sa 500. výročie Lutherovej reformácie a slúžiť ako príprava na oslavu tohto výročia. ECAV na Slovensku sa k tejto iniciatíve pripojila projektom s názvom „Ecclesia semper reformanda“ (pozri v ďalšom materiáli).

Projekt „Ecclesia semper reformanda“ schválilo Generálne presbyterstvo ECAV na Slovensku na svojom zasadnutí 3. októbra 2008. Ide o misijnovzdelávací projekt, ktorého cieľom

je v ostatných desiatich rokoch pred významným 500. výročím reformácie pripomínať si dôrazy reformácie a približovať ich verejnosti všetkými dostupnými prostriedkami.

Zbor biskupov ECAV na Slovensku tento projekt oficiálne vyhlásil v pastierskom liste k sviatku Pamiatky reformácie v roku 2008, keď bola široká cirkevná verejnosť informovaná o tomto projekte. Zároveň tu boli vyzvané všetky zložky ECAV, aby už pri príprave misijných a vzdelávacích programov na budúce roky pamätali na tento projekt a využívali jeho témy.

Brat Jaroslav Moncol' následne vypracoval témy na každý z desiatich ro-

kov dekády: 2008 – 2017. Nakoľko rok 2008 sa už chýlil k záveru, jediným miestom, kde sa premietla téma dekády na rok 2008, boli adventné prípravky k stredtýždňovým službám Božím.

V prvom čísle štvrtročníka Služba slova bol publikovaný krátky úvodník, ktorý farársku verejnosť oboznámil s celým projektom a vyzval duchovných, aby aj za pomoci Služby slova témy spracúvali a dávali im priestor vo svojich kázňach.

Výbor misie ECAV na Slovensku sa na svojom zasadnutí 24. februára 2009 uzniesol, že každoročne bude vypracovaných 10 prípraviek na biblické hodiny k danej téme. Je na farárovi, či preberie témy naraz v bezslávnostnej polovici cirkevného roka, alebo ich bude preberať mesačne počas celého roka. Keďže aj realizácia takejto úlohy chvíľu trvá, budú prípravky na rok 2009 odoslané do cirkevných zborov v júli 2009. V budúcnos-

ti to už bude v jeseni pred aktuálnym rokom. Súčasťou „adventnej“ misijnej zásielky do cirkevných zborov v novembri 2009 by teda mali byť aj prípravky na rok 2010.

Zároveň Výbor misie ECAV vyzval všetkých svojich spolupracovníkov, pracovníkov misie v dištriktach, seniorátoch i cirkevných zboroch, aby témy dekády v rôznych podobách zaraďovali aj do svojich misijných programov.

Veríme, že postupne sa všetky výzvy dostanú do každého kúta našej cirkvi a že sa spoločne budeme môcť pripraviť na výročie reformácie ako ľud, ktorý nielen verí, ale ktorý najmä vie, komu uveril, a ktorý v čase výročia reformácie bude aj vedieť, čo táto udalosť znamenala v dejinách sveta a cirkvi a čo má znamenať i dnes v dejinách každého zborového či ľudského života. ■

DO SRDCA A MYSLE

Øivind Andersen
z knihy *Pri prameni*

“Nedajte sa zavádzať rozmanitým a cudzím náukám. Lebo je výborné, keď sa srdce posilňuje milosťou a nie pokrmami.” List Židom 13,9

Učenie a náuka väčšinou nie sú hodnotené vysoko u tých, ktorí sa považujú za kresťanov. Dôležitý je život, hovoria. Keď sa človek priznáva ku kresťanstvu, keď sa modlí k Bohu, keď pracuje pri získavaní ostatných,

to je najdôležitejšie. Aká je jeho mienka a učenie, to je druhoradé. Toto sa odôvodňuje tak, že je nebezpečné mať učenie bez života. Tu musíme položiť otázku: neobával sa Pán Ježiš a učeníci učenia bez života?

Odpoveď je jasná. Nikto sa toho neobával viac ako oni. A nikto iný nedáva taký silný dôraz na učenie ako oni! Samozrejme, že môže existovať učenie bez života. Ale nikdy neexistuje život bez učenia! Je to také jasné, že v prvých časoch kresťanstva

bolo kresťanstvo jednoducho nazývané učením. Preto je nebezpečné, keď sme nastavení len na všetky možné kresťanské aktivity a zážitky. Všetko, čo tlačí Božie Slovo do úzadia, nie je z Boha!

To najdôležitejšie pre kresťana je to, čo Biblia nazýva zdravým učením. Sme vystríhaní pred všetkými učeniami, ktoré toto učenie nepovyšujú. Také učenie vedie človeka do zahy-

nutia. Nesmieme sa nechať zviest' na scestie rôznymi učeniami. To je Božie riadenie pre nás!

Dávaj pozor na učenie. Dávaj pozor na Slovo o Pánovi Ježišovi, na Slovo, ktoré svedčí o Ňom ako o Božom Synovi, ktorý prišiel v tele, ktorý nás vykúpil pre Boha svojou krvou a dnes sa zjavuje po Božej pravici v nebi ako ten, ktorý sa za nás prihovára! ■

STAROBA

*Podľa časopisu Ethos spracovala
Mária Bobovská*

Na starnutí je aj niečo dobré. Písmo nám hovorí, že Boh nás neopustí ani v starobe. Viem, že každá nevýhoda ma aj svoju výhodu. To, že viem lepšie počúvať ako predtým, sa prejaví obzvlášť vo vzťahu s Bohom. Moje modlitby boli po celý môj život rozhovorom, ktorý som viedla ja. Od určitého času v tichosti počúvam a čakám, čo mi chce povedať Boh. Čakať na odpoveď je ťažký proces učenia sa. V živote však spôsobuje úžasné zmeny.

Spoznávam a rozlišujem lepšie, počúvam Svätého Ducha a nechávam sa Ním viesť. Nedržím v sebe hlučné hlasy tohto sveta, ale nežné a láskyplné vedenie Otca. To je niečo v mojom duchovnom živote a je to neuveriteľne napínavé. Môj postoj k mnohým oblastiam a ešte viac moja rozhodnosť, sú pevnejšie a podmanivejšie. Pred niekoľkými rokmi to bolo nemysliteľné. Za všetko viem poďakovať, aj za

utrpenú bolesť, pretože cez Božiu lásku všetko pôsobí mne na dobro. Tam, kde som ešte pred niekoľkými rokmi pociťovala nedostatok, vidím dnes ovocie. Je úžasné môcť sa pozerieť ponad dlhší úsek života, pretože táto hodnota skúseností zväčšuje dôveru v Boha.

Fázy obnovy sú zrazu dôležitejšie a dlhšie, no vnímam to pozitívne. Kto je neustále v pohybe, musí si tvrdo vyhradiť tichý čas s Bohom. Dlho to tak bolo v mojich uponáhľaných rokoch. No už určitú dobu trávim voľný čas aj doma, a to v mojej „komôrke“. To je miesto, kde môžem byť spolu s Bohom.

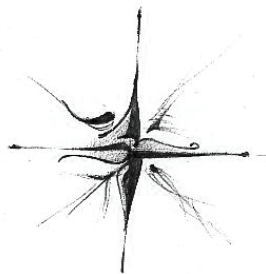
Preč od pedantnosti, od vysokých nárokov a očakávaní. Odkedy som sama odkázaná na prostredie plné milosti, pretože mnohé už nefunguje tak ľahko, ako keď som bola mladšia, rozhodla som sa, že sa nebudem rozčuľovať nad nepodstatnými vecami. K tým nedôležitým veciam patrí napríklad zabúdanie, strácanie, oneskorenie sa,

zanedbanie a poruchy v domácnosti.

A ako sa pozerá na starnutie Boh? Žalmista sa modlí, aby ho nezavrhol a neopustil v čase staroby (Žalm 71:9,18) A Boh mu to zasľubuje: „Ja som až do vašej staroby ten istý, až do šedin vás budem nosiť“ (Izaiáš 46:4) Na tomto úžasnom uistení sme si staviať. Ostávame pre Boha cenní. Neodvrhne nás, neodstaví. Naopak, ráta s nami viac ako kedykoľvek predtým. Kto prešiel dolinami slz a stratil mnoho vecí, zažil pritom Boha bližšie, ako kedykoľvek predtým. Pokora, ktorej sa naučíme, nás uspôsobuje byť milosrdnými voči iným. Pre Boha sme tak vždy viac a viac použiteľní.

Ochranou proti útokom je modlitba, je to nevyhnutná zbraň. Pomáha v každom desaťročí. Viem, osob-

ne som to zakúsila; bola som pozvaná do modlitebného spoločenstva, doteraz ho navštevujem. Vykupovať a využívať čas, dovoliť si mať čas s Bohom alebo prísť k Nemu spoločne s bratmi a sestrami, je nová kvalita života, ktorá mi poskytuje aj potrebnú ochranu. Tak môžem čeliť útokom, ktorých nie je menej ani vo vyššom veku. VĎAKA, JEŽIŠ! ■

POĎME DO DOMU HOSPODINOVHO!

(Ž 122,1b)

Ing. Zuzana Hybenová

Sviatočne takto pozýval zvon strážskej zvonice veriacich nielen evanjelickej cirkvi do vynoveného „domu Hospodinovho“ pri príležitosti 225. výročia pamiatky posvätenia chrámu a zariadenia v dcérocirkvi Poprad-Stráže v nedeľu 4. októbra 2009. Hostom a slávnostným kazateľom bol biskup VD ECAV Mgr. Slavomír Sabol. V kázni slova Božieho na text 122. žalmu poukázal, že žalmista sa tešil, keď mal ísť do chrámu, pretože chrám a Jeruzalem boli miesta, ktoré spájali Boží ľud. My tiež patríme k Božiemu ľudu

a ak neprichádzame do chrámu, na našej viere je niečo choré. Je potrebná osobná a úprimne žitá viera každého z nás. Žalmista vyznáva: „Nech je pokoj v tvojich hradbách“. Aj my budme tvorcami pokoja, lebo od Boha prichádza pokoj do nášho vnútra.

Posviacku chrámu a zariadenia vykonal brat senior Mgr. Ján Matis. Vychádzal z 18. kapitoly Skutkov apoštolov.

Slávnostných služieb Božích sa zúčastnil aj tajomník biskupského úradu VD ECAV Mgr. Peter Mihoč a rímsko-katolícky kňaz Mgr. Jozef Kapina, ktorý prítomných pozdravil a pochvalne sa vyjadril o dobrých vzťahoch cir-

kevníkov obidvoch cirkví. Sestra kurátorka Gizka Nitschová vyjadrila poďakovanie predovšetkým Pánu Bohu za pomoc, ale aj všetkým, ktorí osobne prispeli k zdarnému priebehu rekonštrukcie chrámu.

Slávnostnú atmosféru služieb Božích dotvoril aj spev cirkevného spevokolu, skupiny Agapé a sólospev sestry Hanky Lichvárovej. Spevokol dirigovala sestra Erika Blažková, na organe sprevádzala sestra Mgr. Marta Bednárová.

Vzácnou bola prítomnosť storočného cirkevníka Pavla Roška s manželkou, ktorý bol v tomto chráme krstenný, konfirmovaný, sobášnený a tu ďakoval Pánu Bohu za svoj dlhý vek, keď sa v júli dožil vzácného storočného jubilea.

Chrámové spoločenstvo spolu so sestrou kurátkou mohlo vyznávať: „Dobroreč, duša moja Hospodinovi, a celé moje vnútro Jeho svätému menu! Dobroreč, duša moja, Hospodinovi a nezabúdaj na žiadne Jeho dobrodenia!“ (Ž 103,1-2) ■

Z HISTÓRIE EVANJELIKOV V STRÁŽACH POD TATRAMI

Spracovala: Ing. Marta Pinžíková, rod. Muntagová

Použitá literatúra: Zuzana Kollárová, Božena Malovcová: Stráže známe, neznáme

Dejiny obce Stráže pod Tatrami sú úzko späté s históriou karpatských Nemcov. Od doby Štefana, prvého uhorského kráľa (1000-1038), boli do krajiny pozývaní Nemci ako odborníci: baníci, remeselníci, obchodníci, ale aj rytieri a duchovní. Najstaršia písomná zmienka obce Stráže pochádza z r. 1276, kde sa spomína aj Gerhardus de Michaellis Villa. Meno richtára Gerharda je nemecké, z čoho vyplýva, že sa tu už v tom čase usadili Nemci. Predpokladá sa, že už v roku 1271 boli Stráže súčasťou Spoločenstva spišských Sasov. Kráľ Štefan V. udelil aj Sasom zo Spiša osobnú slobodu. Spravovali sa vlastným právom, pre ktoré

sa vžil názov Zipser Willkuer.

Do 16. storočia boli Stráže katolícke a o náboženskom živote sa zachovalo málo spisov. V 14. storočí bol postavený pôvodne gotický kostol sv. Jána Krstiteľa. Vďaka reformácii v 16. stor., ku ktorej sa spočiatku pripojila väčšina karpatských Nemcov, sa spojenie s nemeckou materskou krajinou stalo opäť tesnejším. Aj v Strážach prešlo obyvateľstvo viac-menej hromadne na evanjelické náboženstvo. Významnú úlohu tu zohral Levočan Juraj Leudischer / Leutscher, ktorý žil istý čas v Strážach. Za prvého evanjelického farára v Strážach je považovaný veľký rodák Servác Botzdorfer / Votzdorfer, (1566-1573). Posledný reformačný kňaz bol Andrej Schwartz, rodák zo Žakoviec (Eisdorf), ktorý pôsobil v rokoch 1650 – 1653.

Protireformačné hnutie zasiahlo aj Stráže. V r. 1671 prišiel do okolia Po-

pradu cisársky generál Sporek s armádou, ktorá zasiahla aj proti evanjelikom v Strážach a zobrala im kostol. Evanjelické bohoslužby boli povolené na jeden rok až r. 1685 v súkromnom dome, ale bez hudby, hlasného spevu a v čase, keď nebola katolícka omša. Toto im a susedným mestečkám bolo dovolené až dekrétom z 31. decembra 1706. V rokoch 1761 – 1792 pôsobil aj v Strážach Samuel Augustiny ab Hortis. (Bol vnukom známeho kežmarského lekára Kristiana Augustinyho, osobného lekára kráľa a cisára Ferdinanda II. Za úspechy pri jeho liečení bol pozdvižený do šľachtického stavu a za starostlivosť o botanickú záhradu vo Viedni dostal predikát ab Hortis.)

Počas pôsobenia Samuela Augustinyho ab Hortis nastali v cirkevnom živote veľké zmeny. Náboženskú slobodu pre evanjelikov znamenal tolerančný patent Jozefa II. vydaný 25. októbra 1781. Významný medzník v histórii cirkevného zboru Stráže bol 2. marec 1784. Evanjelici tu získali miestodržiteľské povolenie postaviť si namiesto schátratej modlitebne murovaný klasicistický kostol. Stavba bola zverená spišsko-novoveskému murárskemu majstrovi Františkovi Bartlovi. Na stavbu kostola prispeli okrem iných aj významné evanjelické šľachtické rody – Szakmáryovci z Lučivnej, Mariášiovci a Horváthov-

ci zo Strážok. Výraznou osobnosťou a zároveň posledným predvojnovým kňazom v Strážach bol Michal Holko (1916 – 1944). Pôsobil ako nemecký ev. a v. farár, ale veriacim sa prihovárал aj v slovenčine. Po vzniku Česko-Slovenskej republiky v r. 1918 pôsobil aj na ev. reálnom gymnáziu v Kežmarku. Na prázdniny k Holkovcom prichádzali aj deti Martina Rázusa a župana Fábryho. V roku 1930 patrili Stráže pod Spišský seniorát, bolo tu 234 evanjelikov, ktorí používali nemecký Tranoscius. Od r. 1921 bol zborovým dozorcom Ludvig Kalix.

V roku 1930 bola postavená zvonica, ktorá dostal meno Augustana. Zvon odlial v roku 1931 majster Ján Gedeon v Prešove a má nápis: Ver v Pána Ježiša Krista a budeš spasený ty aj tvoj dom. Volá sa Viera. Obrovskú slávnosť na túto počesť si ešte pamätajú najstarší členovia cirkvi v Strážach, medzi nimi aj môj otec Ladislav.

Vytvorenie samostatného slovenského štátu a politické udalosti v Európe viedli k zmenám aj v evanjelickej a. v. cirkvi na Slovensku. Na deň 14. jún 1939 bola zvolaná zákonodarná synoda v Liptovskom Mikuláši, ktorá schválila cirkevný zákon o vypustení všetkých nemeckých zborov zo zväzku cirkvi. Synoda zriadila štyri nové slovenské cirkevné zbory v spišskej oblasti. Pre zložitú politickú situ-

áciu zostali Stráže na konci vojny bez kňaza. V januári 1944 sa začala cesta utrpenia nemeckých evanjelikov v Strážach. Väčšina bola nútená evakuovať, medzi nimi aj cirkevný inšpektor Ludvig Kalix s rodinou, ktorý obhospodaroval 140 ha pôdy. Niektorí boli odvezení do Ruska. (Živý sa vrátil môj strýko Imrich, ktorý po návrate vážil 38 kg.) Tí čo zostali, boli zbavení majetku a dôstojnosti.

Mikuláš Adamčík nastúpil za farára do Popradu 29. septembra 1946. Teológium ukončil v Bratislave v r. 1935, rok predtým študoval v Nemecku v Erlangene pri výborných profesoroch Althausovi, Elertovi a Prokschovi. Do pôsobnosti farára Adamčíka patrili aj Stráže. Mal neľahkú úlohu v časoch, keď totalitný režim pomocou rafinovaných foriem skrytého i otvoreného nátlaku, vnucoval svoj ateistický svetozhľad. V polovici roku 1952 sa stal seniorom. Zohral významnú úlohu pri povojnovom duchovnom i majetkovom usporiadaní cirkevných zbo-

rov. Po vojne sa počet evanjelikov v Strážach výrazne znížil. Slovenských a zbytok nemeckých evanjelikov spájala silná viera v Boha, odvaha a múdrosť, ktorá ich ani v ťažkých časoch nezlomila.

V roku 1980 do duchovnej služby nastúpil Mgr. Ján Pavlovič. Svojou ušľachtilou prácou a za pomoci oddaných veriacich sa 6. novembra 1988 o 10:30 h konalo posvätenie obnoveného ev. a. v. kostola a zvonice v Strážach. Strážski evanjelici aj napriek nedostatku finančných zdrojov opäť dokázali svoju statočnosť a neoblomnú vieru v Boha. S radosťou možno konštatovať, že aj ďalšia generácia pod vedením súčasného farára Mgr. Libora Bednára, PhD., pokračuje v diele našich predkov. Veď 4. októbra 2009 sme opäť zažili slávnostné posvätenie opätovne zrekonštruovaného nášho chrámu a zvonice. „Pokoj Kristov nech rozhoduje vo vašich srdciach... A buďte vďační!“ Kolosenským 3:15 ■

JUBILANTI

November

Halahijová Zora	7.11.
Krajniaková Mária	11.11.
Konečník Vladimír	22.11.
Melekyová Jana	28.11.
Leštachová Oľga	28.11.
Hulejová Mária	30.11.

December

Varjuová Hermína	6.12.
Schutz Emil	17.12.
Kostrzevová Anna	25.12.
Labajová Božena	27.12.

Úvod do knihy žalmov

Takto možno nazvať tému prvej biblickej hodiny po prázdninách dňa 3. septembra. Prvý žalm, nad ktorým sme sa zamýšľali, je úvodom do piatich kníh žalmov. Žalmy sú ako poézia, radi ich na službách Božích počúvame spievané či čítané ako starozmluvný text. Každý deň by sme mali prečítať aspoň jeden žalm. Dobré je učiť sa ich naspamäť, aby sme sa v ťažkých dňoch choroby a staroby mohli nimi potešovať. Biblické hodiny pomáhajú lepšie porozumieť Božiemu slovu, sú pre každého – mladého, stredného veku i staršieho, a to pre bratov i sestry. Pozvanie platí pre všetkých túžiacich lepšie porozumieť Božiemu slovu a všetci sú srdečne vítaní na biblických hodinách, ktoré sú pravidelne vo štvrtok o 18:00 h v zborovej miestnosti.

Slávnostný začiatok školského roku

Nedeľa 6. septembra bola v našom chráme slávnostná. Prispeli k tomu traja prítomní farári, každý svojim dielom. Najskôr sestra Lucka Rusnačková pozvala deti, aby prichádzali do nedeľnej besiedky a potom sa brat farár Vincent Blažko prihovril na začiatku školského roku žiakom slovami učiteľa národov J. A. Komenského.

V kázni slova Božieho (Gal 6:7-9) sa hostujúci brat farár Samuel Mišiak zamerl na to, čo chce Pán na začiatku školskej cesty povedať všetkým žiakom a študentom. Z textu kázne

vyplynulo poslanie rodičov, starých aj krstných rodičov:

1. Modliť sa za deti, lebo účinok modlitby je veľkým tajomstvom, deti však prijímajú Božie požehnanie a istotu, že ich z Jeho rúk nemôže nič vytrhnúť. Deti sa potrebujú modliť aj sami, preto sa treba modliť za ne a s nimi.

2. Pripravovať sa na Božiu žatvu, lebo čo človek rozsieva, to bude aj žať. Pán Boh dáva rodičom deti ako veľký dar, ale dáva aj schopnosť ich vychovávať. V činení dobrého nechabujeme a na Božiu žatvu sa pripravujeme, aby deti mohli prospievať vekom a múdrosťou u Boha aj u ľudí.

Daniel Krman a Myjava

Biblická hodina 17. septembra mala výnimočný obsah. Hostom a prednášateľom bol myjavský brat farár Samuel Mišiak, ktorý na úvod pripomenul biblický text z listu Židom 13:7-8: „Spomínajte na svojich vodcov, ktorí vám zvestovali slovo Božie. Pozorujte, aký bol koniec ich obcovania a napodobňujte ich vieru. Ježiš Kristus ten istý včera i dnes i naveky.“ Pokračoval spomienkou na tri významné myjavske osobnosti: Daniela Krmana, Jozefa Miloslava Hurbana a Júliusa Cibulku. Prítomných oboznámil tiež s Myjavou a jej 112-timi kopicami. Biblická hodina bola zaujímavá a poučná.

Posviacka chrámu a nového za-riadenia v Strážach

V nedeľu 4. októbra sme si v dcérocirkvi Stráže pripomenuli 225. výročie pamiatky posvätenia chrámu. Štyri roky trvali práce, do ktorých sa strážske sestry a bratia s láskou a ochotou zapájali, boli to rekonštrukčné práce na chráme, zvonici i obnove hrobov kazateľov slova Božieho, ktorí spočívajú na cintoríne v Strážach.

Stražania sa prejavili aj ako vzorní hostitelia a uctili si všetkých účastníkov slávnostných služieb Božích. Želáme im, aby tento vynovený chrám bol čo najviac naplnený na každých službách Božích.

Poďakovanie za úrodu

Nezabúdať ďakovať Pánu Bohu za všetko, čo z Jeho milosti máme a dostávame, k tomu nás mal povzbudiť Ž 100, ktorý si, v 19. nedeľu po Sv. Trojici pri príležitosti Poďakovania za úrodu, vybral za kázňový text brat zborový farár Libor Bednár. Tento žalm je aktuálny aj dnes a obsahuje päť výziev: zvučne plesaj Hospodinovi celá zem; s radosťou slúžte Hospodinovi; s radosťou a plesaním vchádzajte do jeho nádvorí; vedzte, že Hospodin je Boh; s vďakou vchádzajte do Jeho brán. Toto všetko je dôvod na to, aby sme aj my vzdali Pánu Bohu vďaku za všetko, čo sme v tohtoročnej úrode prijali ako dary pre náš život. ■

STRETNUTIE JUBILANTOV CZ

Zuzana Hybenová

Nedeľa 11. októbra 2009 bola veľmi požehnaná. Z dopoludňajších služieb Božích mohli veriaci odchádzať obohatení o výklad Božieho slova a tí, ktorí sa rozhodli pristúpiť k sviatosti Večere Pánovej a svoje hriechy úprimne oľutovali, mohli prijať pravé telo a krv nášho Pána Ježiša Krista.

Popoludní sa vyčasil a tak do chrámu mohli prísť naši jubilanti a aj oni mohli prijať sviatosť Večere Pánovej a potom v zborovej miestnosti pokračovať rozhovormi pri malom občerstvení. Brat farár Libor Bednár a zborová dozorkyňa Janka Hesová prítomným odovzdali aj darček od cirkevného zboru a to čítanie Tesnou bránou na

budúci rok 2010. Toto čítanie na každý deň pomáha lepšie poznávať a prijímať Božie slovo uprostred všedného dňa a približuje bohatstvo biblickej zvesti každému čitateľovi.

Za všetkých jubilentov sa prihovarila jubilantka sestra Mária Krajniaková textom Ž 40:6 a v modlitbe ďakovala Pánu Bohu za milosť, z ktorej sa mohla dožiť jubilejných rokov, a tiež cirkevnému zboru za prejavenu pozornosť jubilentom.

Úprimnú radosť zo stretnutia prejavili najmä starší jubilanti. Napríklad brat Jozef Fugger ďakoval za dopravu a poskytnutú pomoc, vďaka ktorej sa mohol dostať do zborovej miestnosti pri jeho zdravotnom hendikepe. Veľká vďaka patrí sestre Alenke Chlebov-

bovej s manželom za dovezenie a pomoc spolu so sestrou Žofkou Gajdošovou. Veľmi ochotne a výdatne pomohol aj brat farár, ktorý brata Fuggera a sestru Glatzovú aj odviezol. Menovaní, ale aj nemenované ďalšie sestry, radostne konali potrebnú službu. Vďaka všetkým za zdarný priebeh po-

poludnia.

Tohtoročné stretnutie jubilantov bolo výnimočné tým, že medzi jubilantov patrilo aj storočný brat Pavol Roško. Za všetkých účastníkov stretnutia mu blahoželáme a želáme hodne síl a zdravia v ďalšom živote. ■

VINCENT BLAŽKO - PIESEŇ O CHRÁME

Báseň mala byť prednesená na slávnosti 225. výročia pamiatky posvätenia chrámu v dcérocirkvi Poprad-Stráže v nedeľu 4. októbra 2009. Pre indispozíciu autora sa tak nestalo, preto ju redakcia rada uverejňuje dodatočne.

Si ako starší brat môj –
kostolík rokmi skúšaný.
Ty dávaš našim dňom pokoj,
vrúcne žiadaný prosbami.

Na tvoje belostné steny
dýchali duše pod ťarchou.
A v tvojej posvätej sieni
sa očistili od hriechov.

Tu pred obetným oltárom
zneli nám slová milosti.
Z múdrosti duchovných darov
nás Otec lásky uhostil.

Cez tvoje dubové dvere
prešli zástupy veriacich.
I napriek tešiacej viere
stekali slzy po líci.

Avšak i duchovná radosť
cez piesne znela v nadšení.
A zjavená Božia milosť
k nám sa skláňala v žehnaní.

Kto z nás spočítal množstvo chvíľ,
ktoré nám doprial Boží duch!
Tu sme čerpali k žitiu síl
a zanikal nám svetský ruch.

Dnes pieseň pokornej vďaky
spievame Tebe, vekov Pán!
Prosíme – zachovaj z lásky
pre ďalšie časy tento chrám!

K PAMIAŤKE ZOSNULÝCH

Smutný býva začiatok novembra a aj počasie je už smutno jesenné. Práve vtedy prichádzame na cintoríny, aby sme položili kytičku vďaky a v modlitbe ďakovali za našich drahých, ktorí nás predišli do večnosti. Spomíname na časy, ktoré sme spolu prežili. Bývajú to tie najkrajšie spomienky. Zaspomínajme si spolu s autorom básne Jánom Ratajom (rodákom z neďalekých Mengusoviec) na Záhradku starej matky...

Keď všetky vnemy života
čas zveje ako v hunte,
preds' nezabudnem záhradku
na podtatranskom grunte.

Bárs v mojom kraji severnom
nerastú orgovány,
mne skvitli tam pivonky,
ružičky, tulipány,

na hriadkach trochu pažitky
a za tým trúchle vrátka...
Ach, všade chýba, chýba mi
láskavá stará matka...

Vidím ju ešte kutrať sa
V záhradke na priedeli...
Dnes som sám a ďaleko
a časy odleteli...

Už neviem ako vyzerá
záhradka zasnívaná...
neviem, či malá jedlička
s úsmevom čaká na mňa...

Hej, a tie okná dôverné,
za nimi oči staré
vždy hľadeli mi v ústrety,
či krivkám poza kiare.

Chalúпка, hoc i zhranieš raz
ako čo voda plynie
i ja raz ticho spočiniem
pod vrškom pri jedline,

pri tých, čo so mnou žili tu
– dnes kryjú ich už rovy –
ja v tebe lásku poznal som
k dobrému Pastierovi.

A v modlitbe tej dojemnej
kolíka sa nádej skrýva,
čo mať ma stará učila,
drahá a dobrotivá:

„Prijmiž, Pane, ducha mého
jakos' prijal lotrového,
nechť mne ústa Tvá volajú:
Dnes, dnes budeš se mnou v ráji!“

Výber zo SNN č.36/2009 spracovala S. Slahová

Juraj Langsfeld sa narodil 16. októbra 1825 v Sučanoch, ako prvorodený zo šiestich detí rodičom Jánovi Langsfedovi a Kataríne rod. Rizmanovej. Rodičia chceli z neho vychovať kňaza. Dali ho do školy, ale chudoba mu znemožnila dokončiť štúdiá na evanjelicom kolégiu v Prešove, tak sa stal pomocným učiteľom. Začal učiť v Žabokrekoch, neskoršie v Martine.

Jeho národné uvedomenie ovplyvnil aj Andrej Hodža, od februára 1848 sučiansky farár. Langsfeld sa stal jeho pomocníkom vo veciach národných i v buditeľskej práci. Keď Hodžu, za šírenie národného povedomia v kázňach, uväznili v Banskej Bystrici, tak v sučianskom kostole kázal Langsfeld. Za poburovanie sa do väzenia dostal aj on. Aktívne sa zapojil do šírenia revolučných myšlienok Ľudovíta Štúra a burcoval ľudí proti zastaranému feudálnemu poriadku a maďarizačnému útlaku.

Často čítal knihy a noviny otcovi a bratom a snívali o národe, o slobode, slavianskom bratstve. Jeho matka sa bála, že ich budú kvôli tomu prenasledovať a tak sa chystala syna oženiť s jeho snúbenicou Zuzkou Hruške z Dražkoviec. Čakala len na jeho vymenovanie za učiteľa.

Keď štúrovci začali organizovať dobrovoľníkov – bojovníkov za práva slovenského národa, prihlásil sa medzi nich. Dňa 17. januára 1949 pri-

šiel na agitáciu do Sučian, ako slovenský dobrovoľník – poručík, s Hurbanom, Štúrom a inými. Neveste vrátil sľub na dobu svojho dobrovoľníctva, aby ak on zahynie, ona sa mohla vydať za iného. V Sučanoch k nim pristúpilo 50 dobrovoľníkov, ktorých viedol proti gorgeyovským vojskám. V bojoch preukázal veliteľské schopnosti, nezlomnosť a odvahu. Na jar roku 1849 bolo povstanie potlačené. Cisárske vojská Maďarom ustúpili. Po bojoch pri Košiciach a pod Prešovom, dobrovoľnícky zbor tiež ustúpil a v polovici apríla 1849 bol rozpustený.

Juraj Langsfeld, vracajúc sa s ďalšími dobrovoľníkmi z Turca a Liptova na Oravu, pokračovali v boji, ale 28. apríla 1849 boli pri Dolnom Kubíne porazení. Skrývali sa v horách. Cisár František Jozef požiadal ruského cára Mikuláša o pomoc. Koncom mája 120 tisíc Rusov prekročilo hranice na Šariš a Oravu. Keď sa kozáci objavili v Trstenej, uhorské vojská sa dali na útek. Pri prechode vojsk, ktorým velil Hermann Gorgey, ich v kľačovskom priesmyku 12. mája 1849 napadla dobrovoľnícka čata Juraja Langsfelda. Honvédom zasekali cestu, spôsobili straty a spomalili ich ústup. Gorgeyovci ušli na Banskú Bystricu a časť na Kremnicu. V polovici júna 1849 poslal major Gorgey do Turca trestný oddiel, aby v Sučanoch, Turanoch, Šútove i v Kľačanoch pochytili dobrovoľníkov. Uhorské gardy honvédov začali prehľadávať dediny a mestá. Juraj Langsfeld sa skrýval po lúkach, v obi-

lí, ale 21. júna 1849 nebol dost' opatrný. Išiel si pospať do štála svojho ujca Andreja Čabiaka, barónskeho hájnika. Ujec bol úplatný pijan. Trestný oddiel rozhlasoval, že kto mu pomôže hurbanistov pochytať dostane odmenu 300 zlatých. Na to sa Čabiak ulakomil a išiel chytať dobrovoľníkov, o ktorých ako hájnik vedel, kde sa môžu skrývať.

Asi 40 zajatých obyvateľov zo Sučian a okolia hnali hore Turcom do Kremnice, kde prišli 22. júna 1849. Gorgey ešte nočnou hodinou nariadil vyšetrovanie a na ráno náhly štatutárny vojenský súd, ktorému predsedal. Obžaloba na Juraja znela: búril slovenský ľud, volal ho do zbrane a sám so zbraňou v ruke povstal proti Maďarom, zákonom a uhorskej krajine. Súdeného Juraja Langsfelda vyhlásil za vlastizradcu, buriča a vyjadril sa, že guľka by bola pre neho príliš čestná smrť, takže bude obesený.

V deň popravy prišla za Langsfeldom aj jeho nevesta Zuzka, ktorej vrátil sľub a snubný prsteň. Doniesla mu k svadbe vyšitú ľanovú košeľu. V tejto svadobnej košeli ho aj popravili a v nej sníva aj svoj večný sen o slobode slovenského národa. Zuzka mu ostala verná aj po smrti a nikdy sa nevydala.

V lete 20. júna 2009 v spolupráci s mestom, evanjelickou a. v. cirkvou, MO MS, VÚC v Žiari/n. Hronom zorganizovali pietnu spomienku pri 160. výročí popravy Juraja Langsfelda.

Pietna spomienka bola započatá službami Božími v evanjelickom kostole a hymnickou piesňou „Kto za pravdu horí“. Pri pomníku Juraja Langsfelda, ktorý pomohol oživotvoriť v roku 1919 aj spisovateľ Jozef Gregor Tajovský, položili veniec aj za obec Sučany. Rozkazom prezidenta SR bol 17. júla 2007 zapožičaný Základnej výchovkovej škole Martin, čestný názov Základná výchovková škola Juraja Langsfelda. Pred februárovými udalosťami roku 1948 mali vojenské kasárne na Podháji v Martine čestný názov Kasárne Juraja Langsfelda. V súčasnej dobe je úsilie, aby bol udelený názov Vojenská posádka Juraja Langsfelda v Martine obnovený.

Ani po viac ako poldruha storočí Slováci a evanjelici nezabudli na Juraja Langsfelda, ktorý radšej dobrovoľne položil svoj mladý život, ako by zradil svojich priateľov a ideály rovnosti, slobody a bratstva, ktoré hlásal a za ktoré bojoval na čele sučianskych dobrovoľníkov v revolučnom roku 1848. ■

ŠALAMÚNOVA MODLITBA

*Kniha múdrosti 9. kap.
Sväté písmo, rok vyd. 2004*

1Bože otcov, Pane milosrdenstva, ktorý si všetko svojím slovom urobil, zčloveka si stvoril svojou múdrosťou, aby vládol nad stvorenstvom, ktoré si Ty povolal k jestvoti, 3aby spravoval svet v svätosti a spravodlivosti, aby vládol v úprimnosti srdca, 4daj mi múdrosť, prísediacu Tvojmu trónu, a mňa nevycluduj z počtu svojich detí. 5Lebo ja som Tvoj služobník a syn Tvojej služobnice, človek mdlý a kratučkého života, ktorý málo chápe, čo je právo a čo je zákon. 6Lebo aj keby bol niekto z ľudí dokonalý, a chýbala by mu Tvoja múdrosť, nebol by ničím.

7Tys' ma zvolil kráľom svojho ľudu, za vládkára Tvojich synov a Tvojich dcér. 8Ty si mi dal rozkaz postaviť chrám na Tvojom svätom vrchu, oltár v meste Tvojho príbytku: Obraz svätostánku, ktorý si Ty od počiatku pripravil. 9U Teba je múdrosť, ktorá pozná Tvoje diela, ktorá bola prítomná, keď si tvoril zemský okruh. Ona vie, čo Tvojim očiam lahodí a čo je správ-

ne podľa Tvojich príkazov. 10 Vyšli že ju zo svätého neba a zošli ju z trónu Tvojej velebnosti, aby so mnou bola pri mojom konaní a aby som vedel, čo je milé Tebe. 11Lebo ona všetko vie a všetko chápe, povedie ma rozvažito pri mojich robotách, ochráni ma svojou velebnosťou. 12Takto budú moje diela príjemné, spravodlivo budem vládnuť Tvojmu ľudu, hoden budem trónu svojho otca.

13Lebo, ktorý človek môže poznať Božiu vôľu? Alebo, kto sa dokáže domyslieť, čo chce Pán? 14Myšlienky smrteľníkov sú bojazlivé, naše úvahy sú neisté. 15Lebo dušu zaťažuje pomínutelné telo a pozemský stánok stláča myseľ, ktorá veľa húta. 16Ledva poznávame to, čo je na zemi, a len námahavo chápeme to, čo je pred našimi očami; ktože teda vládze vyskúmať to, čo je na nebi? 17Ktože pozná Tvoju vôľu, ak si mu Ty nedal múdrosť a keď si z výšav nezoslal svojho Ducha Svätého? 18(Len) tak boli vyrovnané chodníky pozemšťanov; ľudia, poučení o tom, čo ľúbi sa Tebe, boli zachránení múdrosťou. ■

BOH CHCE, ABY ČLOVEK ŽIL

*Kniha múdrosti 1.kap.
Sväté písmo, rok vyd. 2004*

12Nehorlite za smrť na bludisku svojho života, nepriťahujte si skazu činmi svojich rúk, 13pretože Boh ne-

stvoril smrť, neteší sa zo záhuby žijúcich. 14Veď On stvoril všetko pre bytie: tvory sveta sú tu pre spásu a niečo v nich nijakého jedu záhuby, podsvetie tiež nepanuje na zemi. 15Lebo spravodlivosť neokúsi smrť. ■

Ján Klátik, Biblia – prameň viery

Pavla ako osobu nemožno oddeliť od mocného pôsobenia Ducha Svätého v ňom. Jeho pôvodné hebrejské meno bolo Saul (vytúžený). Narodil sa v prvých rokoch nášho letopočtu v Tarze v Cilícii. Otec bol pravoverný Žid – farizej z Benjamínovho kmeňa, ktorý nadobudol rímske občianstvo. Toto sa prenieslo aj na jeho syna. Saul mal teda od mladosti aj rímske meno Paulus (malý). Na svoje rímske občianstvo sa Pavol odvolával aj neskôr.

V rodičovskom dome ho prísne vychovávali hlavne po náboženskej stránke; aby bol bezúhonný, oboznamoval sa s Mojžišovým zákonom a tradíciou predkov. Okrem aramejčiny si osvojil aj gréčtinu, ktorou hovorila väčšina obyvateľstva Tarzu.

Keď mal Pavol pätnásť rokov, otec ho poslal do Jeruzalema, kde žila jeho vydatá sestra, aby tam v škole Gamaliela nadobudol vzdelanie a mohol sa neskôr sám stať učiteľom. Vyučil sa aj za majstra výroby a stavby stanov. V Gamalielovej škole bol veľmi svedomitým žiakom v poznávaní Mojžišovho zákona a v jeho dodržiavaní. Nadobudol tu aj obratnosť v reči, ktorú neskôr uplatňoval v apoštolskej práci. Po skončení štúdií sa Pavol vrátil do svojho rodného mesta.

Do Jeruzalema sa potom Pavol vrátil v čase, keď Ježiš už bol vstúpil do neba. Tamojší farizeji Ježiša nenávideli a to sa prenieslo aj na Pavla. Aj on považoval Ježiša za odporcu Moj-

žišovho zákona a stal sa horlivým prenasledovateľom Kristových nasledovníkov. Nemal v sebe tú umiernenosť, akú mal keď bol Gamalielovým žiakom a tak ochotne súhlasil s prenasledovaním a kameňovaním Štefana. Vyhľadával kresťanov a predvádzal ich pred súd. Od Židov si vyžiadaval povolenie hľadať kresťanov aj v okolí Jeruzalema, ba aj v Sýrii.

Tak sa dostal aj do Damasku. Ale práve na ceste do Damasku sa mu zjavil Ježiš. Od tohto stretnutia nastal u Pavla obrat. Tak ako bol zanietený v prenasledovaní kresťanov, tak bol po tejto udalosti horlivý pre prácu v cirkvi. V Damasku sa Pavol dal aj pokrstiť. Bol dotknutý Božou milosťou. Bol ochotný robiť všetko, čo žiadal od neho Ježiš Kristus. Od Damasku začal Pavol kázať, že Ježiš je Boží Syn. Potom sa načas utiahol do severozápadnej Arábie. Tam sa modlitbami a pôstom pripravoval na ďalšiu prácu. Po troch rokoch sa znovu vrátil do Damasku. Tu kázal tak horlivo, že mu Židia strojili úklady a chceli ho zabiť. Odišiel do Jeruzalema, aby sa tam stretol s Petrom. Keď mu aj tam Židia začali strojiť úklady, odchádza do svojho rodiska do Tarzu. V Tarze ho našiel Barnabáš, ktorý ho privedol do Antiochie, kde už existoval cirkevný zbor.

Pán mu oznámil, že ho posielajú medzi pohanov. Preto odchádza na svoju prvú a druhú misijnú cestu a všade zakladá cirkevné zbory. Na tretej misijnej ceste ich znova navštívil. Utvr-

dzoval kresťanov vo viere a v zboroch usporiadal cirkevnú organizáciu. Listy apoštola Pavla sú výrazom jeho starostlivosti o cirkevné zbory, ktoré založil. V Novej zmluve je zachovaných jeho trinásť listov. O Liste Židom sa usudzuje, že ho Pavol nepísal.

Hlavnou témou Pavlových listov je

Ježiš Kristus. Význam Starého zákona hodnotí s uznáním a úctou, ale hneď na to poukazuje, že bol len tieňom Nového zákona. Vysvetľuje, že Starý zákon bol len vychovávateľom ku Kristovi. Základom tohto hodnotenia je tajomstvo kríža. ■

POZÝVAME NA PRAVIDELNÉ STRETNUTIA:

- **konfirmandi** – každý utorok, 1. roč. o 15:00 h a 2. roč. o 16:30 h
- **spevokol** – každú stredu o 17:00 h
- **modlitebné spoločenstvo** – každý štvrtok o 17:00 h
- **biblická hodina** – každý štvrtok o 18:00 h
- **mládež** – každý piatok o 18:00 h
- **detská besiedka** – každú nedeľu počas Služieb Božích

POZVANIE

na **organový koncert** na Pamiatku reformácie, ktorý sa uskutoční dňa 30. októbra (piatok) o 18:00 hod. v našom kostole v Poprade. Účinkujú: Klaudiusz Jania (organ), Vladimír Andráš (trúbka), Radoslav Bednár (organ), Mateusz Jania (klarinet) a spevokol nášho CZ pod vedením dirigentky Eriky Blažkovej.

Vypísané z matrik v mesiacoch september – október 2009

Sviatosť Krstu svätého prijali: Peter Klas, Martina Reščáková
a Paulína Hosová

Manželstvo uzavreli: Lubomír Jurčo a Alica Šimková

Do večnosti v nádeji na vzkriesenie odišla: Emília Šeďová (86)

Jolana Janičkárová a Soňa Slahová
Pokračovanie z minulého čísla.

Svetoznámu sa však Kovačica stala svojím insitným umením. Ako sedliaci a bez odborného vzdelania vošli Kovačičania v 50-tych rokoch minulého storočia do svetových dejín výtvarného umenia. Dnes je Kovačica svetovou metropolou insity, má 4 galérie a kvôli jej obrazom navštívili Kovačicu vzácní hostia z rôznych krajín sveta, napr. francúzsky prezident Francois Mitterrand, španielsky kráľ Juan Carlos, The Rolling Stones, futbalista Pelé, kozmonauti z posádky Apollo, herci Franco Nero, Alain Delon, Ursula Andrews a insitní umelci z Indonézie, Cypru, Kolumbie, Kuby, Uruguaja, Venezuely, a Tunisu. Plní očakávania sme prekročili prah najznámejšej z nich - Galérie insitného umenia a naša sprievodkyňa galériu nás hneď zaskočila oznámením: Pretože ste zo Slovenska, neplatíte vstupné. Fiha! Také gesto? Samozrejme, že sme si vstupné poctivo zaplatili, veď sme ho už vopred od všetkých účastníkov vybrali, ale to gesto v nás rezonovalo po celý čas a dlho sme ho v skupinkách rozoberali. Keďže si Slováčok, brat, podelím sa s tebou o to najvzácnejšie, čo mám, len tak, bez platenia, lebo ťa mám rád a som šťastný, že si tu, že si na mňa nezabudol, že máš záujem vedieť a vidieť, ako žijem. V duchu som si položila otázku, či by sa aj dolnozemskí Slováci dožili takého gesta, keby ako organizovaná skupina vstúpili do niektorého múzea, kaštiľa,

hradu či skanzenu na Slovensku?

Vstúpili sme do prvej miestnosti, v ktorej dominuje obraz o veľkosti 5x4 m. Predstavuje sťahovanie Slovákov zo starej vlasti, čo znázorňujú ľudia na veľkých vozoch, tiahnuci popod Bratislavský hrad, Trenčiansky hrad i popod Tatry, príchod na Dolnú zem a prácu ľudí na Dolnej zemi. Pri rôznej ľudskej činnosti je na obraze zakomponovaných 200 postáv. V niekoľkých miestnostiach galérie nás kovačičkí maliari svojou obdivuhodnou predstavivosťou vtiahli do minulosti svojich starých otcov. Sú tu obrazy najznámejších kovačických maliarov ako je Martin Jonáš a Zuzana Chalupová, ktorých diela obišli celý svet, ale aj obrazy Jána Kňazovica, Michala Bíreša, Martina Palušku, Jána Sokola, Jána Veňarského, Jána Strakúšeka a Alžbety Čížikovej, Evy Husárikovej a ďalších. V galérii je zvykom, že niektorý z umelcov si nájde čas a sám podá výklad k svojím obrazom. Aj my sme boli poctení osobnou účasťou maliarky Evy Husárikovej, ktorá skromne, ale oduševnene a s láskou opisovala svoje modrooké krásavice s červenými líčkami, vyparádené a so spevníkmi v rukách na ceste do kostola. Kostol nechýba na žiadnom obraze u žiadneho z kovačických umelcov. Je prirodzenou súčasťou ich života. Druhou najvýznamnejšou galériou v Kovačici je Galéria Babka, ktorá vznikla s cieľom pomáhať mladej generácii kovačických umelcov. Za 17 rokov svojej existencie pripravila mnohé výstavy obrazov v Španielsku, Portugal-

sku, Nemecku, Japonsku, USA, Anglicku, Rakúsku, Švajčiarsku i Francúzsku. Aby sme si odniesli kus kovačického umenia aj na Slovensko, majiteľka galérie a insitná umelkyňa pani Klára Babková nám ponúkla maličké reprodukcie slávnych kovačických umelcov. Keď sme pred ňou vyjadrovali neskrývaný obdiv talentu a charakteru dolnozemskej ľuďi, zdvihla hlavu od svojho pracovného stola a spýtala sa: "Áno? Naozaj nás obdivujete? A my zase napopak takéto oči upierame na Slovensko." A prstami pri očiach naznačila túžobný pohľad. Nuž, túžia aj prichádzajú na Slovensko, najmä tí mladší. A starší sa aspoň potešia z prítomnosti Slovákov. Len či by sme nemohli prísť častejšie? Veď Vojvodina je nám bližšie než Split či Dubrovnik.

V Kovačici sme mali naplánovanú ešte jednu zaujímavú návštevu – manželov Nemčekovcov. Pán Nemček je výrobca huslí a pani Nemčeková je insitná umelkyňa. Skôr ako sme sa k nim dostali, museli sme absolvovať ešte návštevu Spolku žien, ktoré sa dozvedeli o našej návšteve v Kovačici a okamžite prišli k našej skupine, aby nás pozvali. Namietali sme síce, že nás čas súri, ale jedna členka Spolku nás vytrvale čakala pri dverách galérií a jej vytrvalosť nás dojala a poslušne sme ju nasledovali do kráľovstva kovačických žien. Kráľovstva výšiviek, čipiek, čepčekov, kožúškov, obrusov, prestieraní, šatiek, ručníkov, vankúšov a ďalších precíznych výrobkov ženských rúk, na ktorých možno oči nechať. Vnútri nás čakali ďalšie ženy, ktoré nám povedali pár slov o svojom Spolku. Spolok žien bol prvým spolkom v Kovačici a vznikol už v roku

1920. Jeho cieľom je zachovávať ľudové tradície. Všetko, čo sme tam videli, vyrobili členky Spolku dobrovoľne a s láskou. Ponúkli nám na predaj aj knižičku receptov starodávnych múčnikov pod názvom Banátske zlato. Spontánne sme obdivnými slovami oceňovali umeleckú prácu kovačických žien a ich oči žiarili šťastím nad uznaním krajaniek zo Slovenska. Neľutovali sme veru, že sme prijali ich pozvanie, aj keď sme manželov Nemčekovcov nechali na seba čakať dlhšiu dobu. Slovenskými piesňami za sprievodu našich harmonikárov sme sa rozlúčili s natešenými kovačickými ženami.

Pán Nemček nás privítal na krásne upravenom dvore plnom ozdobných kríkov a kvetín a začal nás zasväcovať do tajov výroby huslí. Predstavil nám rôzne druhy javorového dreva a jemným poklopkávaním na jednotlivé modely nás upozorňoval na kvalitu dreva. Jeho husle kupujú špičkoví huslisti sveta. Úspechom pána Nemčeka nie sú len desiatky huslí, ale aj takmer stovka výrobcov huslí, ktorých vyškoliť u nás vo Zvolene. Okrem majstrových huslí sme obdivovali aj obrazy pani Nemčkovej, ktoré ozdobovali ich spoločnú pracovňu a napokon aj talent a skromnosť, ktoré sa snúbili v každom jednom dolnozemskej umelcovi.

Plní dojemov z umeleckej Kovačice sme sa večer vrátili do Báčskeho Petrovca, kde už prebiehala vernisáž výstavy olejomalieb maliarky Zuzky Medvedovej pri príležitosti 20. výročia založenia Galérie Zuzky Medvedovej. Niektorí z nás sa už rovno z autobusu poberali do Slovenského vojvodinského divadla, kde sa o chvíľu začalo otvorenie

Slovenských národných slávností hudobno-poetickým pásmom: Videl som život v čistej košeli s výšivkou piesne. Medzi oficiálnymi hosťami zo Slovenska bol podpredseda slovenskej vlády Dr. Dušan Čaplovič, predseda Matice slovenskej Ing. Jozef Markuš a slovenský veľvyslanec v Srbsku Igor Furdík. Čo nás najviac upútalo na tomto otvorení, ale aj pri ostatných stretnutiach s jednoduchými ľuďmi, bola ich mäkká, ťubozvučná stredoslovenská slovenčina, miestami archaická, ale veľmi pôvabná, takže aj prípadná gramatická chyba z ich úst vyznela milo. Báčsky Petrovec je intelektuálnym, kultúrnym a umeleckým strediskom Slovákov vo Vojvodine. Sídlí tu Matica slovenská, Slovenské vojvodinské divadlo, Slovenské národné múzeum i slovenské Gymnázium Jána Kollára. Slovenské národné slávnosti, ktoré sa tu každoročne začiatkom augusta konajú už od roku 1919, svojím významom už dávno prekročili hranice Srbska a stali sa jedným z najdôležitejších spoločensko-kultúrnych podujatí, ktoré organizujú slovenské komunity vo svete. Stretávajú sa na nich folklórne súbory z celého Srbska i okolitých krajín, ktoré pestujú tradície Slovákov. V ten večer po otvorení slávností sa na ihriskách Základnej školy v Petrovci predstavil slovenský folklórny súbor Liptov z Ružomberka. Ich koncertom sa večerný program ešte neskončil. Folklór vystriedala moderná hudba, ktorá sa ozývala z viacerých miest Petrovca do ranných hodín.

Nasledujúci deň sme zostali v Petrovci a každý mohol sledovať aktivity, ku ktorým mal blízko. A veru sme tak

aj urobili. Matičiari vkĺzli potichučky do Slovenského vojvodinského divadla, kde sa konalo slávnostné zasadnutie členov Matice slovenskej, iní sa išli pozrieť na súťaž v basketbale. O 10 hod. sme sa však všetci stretli na ulici, kde sa začínal tradičný jarmok. Desiatky stánkov postupne odhaľovali svoje tajomstvá: košíky, keramické predmety, výšivky, klobúky, kožuchy, písťaly, tričká, knihy. Nechýbali samozrejme ani stánky so známou pikantnou petrovskou klobásou, či „pljeskavicami“ a stánky s kvalitným vínom.

Jarmočnú atmosféru sme zanechali na pár hodín a autobusom sme si odskočili do neďalekej Pivnice, ďalšej slovenskej evanjelickej obce. O Pivnici sme sa dozvedeli, že v roku 1903 mal v tamojšom evanjelickom chráme sobáš Igor Štefánik, ktorý bol kazateľom v Báčskej Palanke. Na jeho svadbe sa zúčastnil aj jeho slávny brat Milan Rastislav Štefánik. Milana svadba veľmi nadchla a bavil sa po svojom. S popredným vojvodinským obchodníkom Emilom Geisingerom viedol ohnivú debatu o budúcnosti Slovanstva a všetkým svadobčanom venoval prednášku o hvezdárstve. Naším cieľom v Pivnici bola prehliadka evanjelickému chrámu a diakonický dom, ktorý pre Pivničanov kúpil ich rodák Ján Beláni, úspešný stavebný podnikateľ, žijúci v Melbourne v Austrálii. Dom slúži nielen na charitatívnu činnosť, ale aj pre potreby ženského spolku, ktorý je rovnako aktívny ako Spolok žien v Kovačici. Vďační Pivničania umiestnili na čelnú stenu domu pamätnú tabuľu Jánovi Belánimu a jeho manželke Anne. Janko Beláni si pamätnú tabuľu zaslúži nielen

pre tento dar Pivničanom. On je známy svojou charitatívnou činnosťou v Austrálii aj v Afrike, kde finančne podporuje mladých evanjelických teológov. Aj my všetci sme mali byť za čo vďační Jankovi Belánimu. Každý z nás, kto pred dvoma rokmi navštívil dolnozemsých Slovákov v Melbourne, si veľmi dobre pamätá veľkolepé privítanie na ranči Janka Belániho. A veľmi dobre sme si zapamätali aj jeho obľúbené nábožné i ľudové piesne a všetky sme ich postupne zaspievali na priedomí diakonického domu. Ani pivnické ženy nezapreli v sebe príslovečnú slovenskú pohostinnosť a pripravili pre nás v diakonickom dome malé občerstvenie a informácie o ich aktivitách. Pri chráme Božom nás zase privítal pán Merník, ktorý je synovcom Jána Merníka, pokladníka cirkevného zboru v Lavertone. Voviedol nás do chrámu, ktorý si Pivničania postavili v roku 1826. Pri odchode z Pivnice sme sa ešte zastavili pri rodnom dome Janka Belániho, kde sme sa odfotografovali a ešte raz zaspievali jeho obľúbené piesne Po nábreží koník beží a Slovensko moje. Náš spev vyľákal z vedľajšieho domu staršiu susedu a jej rodinu. Keď sme jej povedali, kto sme a prečo vzdávame poctu Jankovi Belánimu, vyhrkli jej slzy z očí a dojatá nám kývala, kým sme jej nezmizli z dohľadu.

Vrátili sme sa do Petrovca pomerne skoro, takže záujemcovia sa mohli zúčastniť na stretnutí učiteľov z celej Vojvodiny a na prezentácii kníh ženských autoriek. Večer sme sa všetci stretli na galakoncerte vojvodinských folklórnych súborov s názvom Z čistého prameňa. Predstavili sa súbory zo Srbska,

Maďarska i Rumunska.

Svitlo krásne nedeľné ráno a my sme sa ponáhľali na slávnostné služby Božie do neďalekej dediny Kysáč, kde mal kázňou poslúžiť biskup evanjelickej cirkvi v Srbsku, Samuel Vrbovský. Pán biskup i kysáčski cirkevníci vedeli o našej návšteve a posadili nás do predných lavíc. Na službách Božích sa zúčastnil aj podpredseda slovenskej vlády Dušan Čaplovič a náš veľvyslanec v Srbsku Igor Furdík. Liturgoval domáci pán farár Marčok. Po službách Božích nás domáci pozvali spolu s oficiálnymi hosťami do zborovej miestnosti k prestretým stolom. Spolu s inými hosťami sme sa aj my prihovorili k našim dolnozemským bratom a sestram. Odovzdali sme im pozdrav od ich krajanov z ďalekej Austrálie i od cirkevných zborov z celého Slovenska. Vyjadrili sme im úprimný obdiv nad ich pevnou vierou, vernosťou všetkému slovenskému, nad ich talentom, skromnosťou, srdečnosťou a pohostinnosťou. Vyznali sme, že sú pre nás duševným osviežením a vzpruhou a že sa o svoje mocné dojmy z návštevy Vojvodiny budeme deliť s našimi blízkymi i priateľmi na rodnom Slovensku. O chvíľu sa rozprúdila srdečná debata medzi nami a Kysáčanmi. V najlepšom sme však museli prerušiť svoje rozhovory, lebo nás čakal obed v príjemnej horskej reštaurácii a po ňom sme sľúbili účasť aj na nešporných službách Božích v dedine Hložany. Hložiansky pán farár Jaroslav Kopčok a jeho cirkevníci nás privítali pred chrámom a spoločne sme vošli dnu. O chvíľu sa chrámom niesol mohutný spev a všetci sme dojatí cítili spolupatričnosť a potrebu jeden druhého. Po

nešporoch sme aj tu dostali od pána farára výklad o histórii osídľovania Hložian. Vonku nás čakalo malé občerstvenie, srdečné rozhovory s cirkevníkmi a fotografovanie so ženičkami v krojoch. Ako v ostatných dedinách, aj tu sme odovzdali pre cirkevný zbor spoločný dar a rozlúčili sme sa so slovami vďaky za všetko, čo sme tu videli a prijali, za duševné posilnenie.

Ťažko sa nám aj s nimi lúčilo, ale čas bol neúprosný. Po celú dobu nášho pobytu sme pre srdečnosť ľudí zápasili s časom a dodržiavaním termínov dohodnutých stretnutí. V ten nedeľný večer nás čakalo záverečné posedenie s našimi petrovskými priateľmi a preto sme už len na chvíľku odskočili do poslednej dediny Kulpín, kde sme si narychlo prehliadli Poľnohospodárske múzeum, umiestnené v časti kulpínskeho kaštieľa. Kaštieľ v Kulpíne patrila rodine Dundjerských. Je najzachovalejší v celej Vojvodine a spolu s krásnym parkom patrí aj k najromantickejším miestam, preto ho využívajú aj filmári na nakrúcanie romantických scén. Kým sme my absolvovali návštevy, pracovníčky pani Štrbovej v Ahojke medzitým pripravili na stoly pohostenie z dobrôt, ktoré sme doniesli so sebou zo Slovenska. V posledný večer sme chceli byť hosťami, aby sme tak poďakovali za všetku pomoc pri uskutočnení tohto zájazdu. Pozvali sme si pána biskupa Vrbovského, pani Fejdiovú, ktorá nám vnukla myšlienku navštíviť Vojvodinu, manželov Hlaváčovcov, ktorí pripravili náš zájazd po obsahovej stránke a zabezpečili nám všetky stretnutia, pani Štrbovú, riaditeľku Turistickej organizácie, ktorá nám zariadila ubyto-

vania a stravu a napokon aj rodiny, ktoré nám poskytli ubytovanie počas tých piatich dní. Prekvapením večera okrem pohostenia a darčiekov, ktorými sme sa s našimi petrovskými priateľmi zároveň lúčili, bolo vystúpenie Juraja Súdiho a jeho dvoch detí zo Selenče. Juraj Súdi je profesorom hudby a vyučuje hru na klavíri a solfeggio. Je zborovým kantorom v Selenči a zároveň synodálnym kantorom. Vedie niekoľko detských i mládežníckych speváckych súborov a s najznámejším z nich, komorným súborom Zvony navštívil Srbsko, Slovinsko, Chorvátsko, Bulharsko a precestoval takmer celé Slovensko. Zhudobnil Kraskovu báseň Otcova roľa, s ktorou sa predstavil aj nášmu prezidentovi keď bol na návšteve Petrovca a Kovačice. S typickou vojvodinskou skromnosťou, ale s obrovským talentom nám Súdiovcí predviedli to najkrajšie zo svojho repertoára. Nielen Otcova roľa, ale aj ďalšie piesne, v ktorých autor vyznáva svoju lásku k Vojvodine a k Slovensku, nás chytali za srdce a pri slovách: Slovensko drahé, nezabúdaj na nás, sme jedna rodina, sme sa už neubránili slzám. Ťažko opísať dojatie, ktoré vládlo v miestnosti po ich vystúpení. Vykúpili sme všetky CD-čka, ktoré so sebou priniesol a ubezpečili sme ich, že sa nedá na nich zabudnúť po všetkých tých krásnych chvíľach, ktoré sme s nimi vo Vojvodine prežili.

S ťažkým srdcom sme v pondelok ráno nastupovali s batožinou do autobusu a s ťažkým srdcom sme sa lúčili s našimi priateľmi a hosťami, ale s presvedčením, že je to len naša prvá návšteva. Poslednou zastávkou na ceste domov bol Nový Sad – prehliadka his-

torického centra Nového Sadu a Petrovaradínskej pevnosti. Naša sympatická sprievodkyňa, pani profesorka Jaruška Ferková mala históriu svojho mesta v malíčku. Najúchvatnejší bol výstup na Petrovaradínsku pevnosť, ktorá nebola nikdy Turkami dobytá. Z nej ako na dlani mali sme pred sebou mohutný Dunaj, všetky jeho mosty a mesto, rozprestierajúce po oboch brehoch Dunaja. Skončila sa však aj posledná prehliadka a rozlúčili sme sa s našou milou sprievodkyňou a manželmi Hlaváčovcami, ktorí nás sprevádzali do poslednej chvíle. Aj keď sme už ako tak spoznali povahu vojvodinských Slová-

kov, predsa nás ešte naposledy zaskočila naša sprievodkyňa Jaruška, keď odmietla vziať od nás zaslúžené peniaze za svoj výklad slovami: Peniaze od mojich milých Slovákov? To teda nie. Našťastie sme mali v zásobe ešte jeden vzácny dar a tým sme sa jej poďakovali.

Boli sme premožení dojmami, dobrotou a nezištnosťou našich dolných Slovákov a z vďaky za to všetko sme sa v autobuse stíšili a vrúcne sa poďakovali Pánu Bohu za to, že nás sem priviedol a držal ochrannú ruku nad nami počas celej našej cesty. ■

ROZPIS SLUŽIEB BOŽÍCH A ĎALŠÍCH CIRKEVNO-ZBOROVÝCH AKTIVÍT

NOVEMBER

1.	Ne.	09.00	-	Poprad, 21. nedeľa po Svätej Trojici,
Pamiatka zosnulých
		10.30	-	Stráže, 21. nedeľa po Svätej Trojici,
Pamiatka zosnulých
5.	Št.	18.30	-	Poprad, biblická hodina
8.	Ne.	09.00	-	Poprad, 22. nedeľa po Svätej Trojici
		10.00	-	<i>Sviatosť Večere Pánovej</i>
12.	Št.	18.00	-	Poprad, biblická hodina
15.	Ne.	09.00	-	Poprad, 23. nedeľa po Sv. Trojici
19.	Št.	18.00	-	Poprad, biblická hodina
22.	Ne.	09.00	-	Poprad, 24. ned. po Sv. Trojici,
nedeľa večnosti, záver cirk. roka
25.	St.	15.00	-	DD Komenského ul., biblická hodina
26.	Št.	15.00	-	DD Xenón, biblická hodina
		18.00	-	Poprad, biblická hodina
29.	Ne.	09.00	-	Poprad, 1. adventná nedeľa,
začiatok nového cirkevného roka
		10.30	-	Spišská Sobota, 1. adventná nedeľa,
<i>sviatosť Večere Pánovej</i>

november je na predchádzajúcej strane

DECEMBER

3.	Št.	18.00	-	Poprad, večerné služby Božie
6.	Ne.	09.00	-	Poprad, 2. adventná nedeľa
		10.30	-	Stráže, 2. adventná nedeľa, <i>Sviatosť Večere Pánovej</i>
10.	Št.	18.00	-	Poprad, večerné služby Božie
13.	Ne.	09.00	-	Poprad, 3. adventná nedeľa
		10.00	-	<i>Sviatosť Večere Pánovej</i>
17.	Št.	18.00	-	Poprad, večerné služby Božie
20.	Ne.	09.00	-	Poprad, 4. adventná nedeľa
		10.00	-	<i>Sviatosť Večere Pánovej</i>
23.	St.	09.30	-	DD na Komenského ul., <i>Sviatosť Večere Pánovej</i>
		10.30	-	DD Xenón, <i>Sviatosť Večere Pánovej</i>
24.	Št.	15.30	-	Spišská Sobota, štedrovečerné služby Božie
		17.00	-	Poprad, štedrovečerné služby Božie
25.	Pi.	09.00	-	Poprad, 1. slávnosť vianočná
		10.30	-	Stráže, 1. slávnosť vianočná
26.	So.	09.00	-	Poprad, 2. slávnosť vianočná
		10.00	-	<i>Sviatosť Večere Pánovej</i> v rámci služieb Božích
27.	Ne.	09.00	-	Poprad, nedeľa po Vianociach
31.	Št.	16.30	-	Spišská Sobota, silvestrovské služby Božie
		18.00	-	Poprad, silvestrovské služby Božie

JANUÁR

1.	Pi.	09.00	-	Poprad, novoročné služby Božie
		10.30	-	Stráže, novoročné služby Božie
3.	Ne.	09.00	-	Poprad, nedeľa po Novom roku
6.	St.	09.00	-	Poprad, Zjavenie Krista Pána mudrcom
10.	Ne.	09.00	-	Poprad, 1. nedeľa po Zjavení